



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

Учебен казус МСС® 33 Нетна печалба на акция



Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

УЧЕБЕН КАЗУС – МСС 33 Нетна печалба на акция

Въведение

Нетната печалба на акция (НПА) е най-често използваното съотношение за оценка на финансовите резултати на предприятието през различни периоди и сравняване на финансовите резултати на различните предприятия. В МСС 33 са разгледани две различни дефиниции на НПА, а именно основна НПА и НПА с намалена стойност.

Целта на този казус е да разгледа изчисляването на основната НПА и НПА с намалена стойност и оповестяванията, които следва да се направят във финансовите отчети съгласно МСС 33.

Информация за казуса

Фирма Agro-Int е основана през 1942 г. в Турция. Основната дейност на фирмата е производство и търговия със селскостопански торове. Мисията на компанията е да осигури най-голяма полза за селскостопанския сектор с устойчив растеж. Като продължение на тази мисия беше решено да се създаде нова организация в Узбекистан. След дълги проучвания е назначен мениджър, който може да говори английски, турски и узбекски език. Мениджърът живее в Казахстан, главният изпълнителен директор на Agro-Int иска мениджърът да се премести в Узбекистан. Мениджърът получава 15 000 опции за закупуване на акции с номинал 3 BE на 1 април 2022 г.

Към 1 януари 2021 г. собственият капитал на компанията възлиза на 1 000 000 BE. На 1 март 2022 г. са емитирани общо 200 000 нови акции в бонус емисия. Собственият капитал и печалбата на компанията на 1 януари 2021 г. и 1 януари 2022 г. са както следва:

Позиция	1 януари 2021 г.	1 януари 2022 г.
Собствен капитал	1 000 000	1 200 000
Нетна печалба	450 000	550 000

Във фирма Agro-Int има споразумение за условни акции от 2020 г. насам. Съгласно това споразумение 1% от печалбата ще бъде разпределена на мениджърите във вид на акции в случай, че нетната печалба надвиши 500 000 BE.

Предприятието имитира 3000 конвертируеми облигации на 1 август 2021 г. Една облигация може да бъде конвертирана в 3 обикновени акции. През 2022 г. са платени лихви в размер на 2 400 BE за конвертируемите облигации. През 2021 г. на притежателите на конвертируеми облигации са изплатени лихви в размер на 1000 BE. Ставката на корпоративния данък през 2021 и 2022 г. е 20%

Пазарните цени на акциите на предприятието са даден в следната таблица.

Година	Минимална пазарна цена	Максимална пазарна цена	Средна пазарна цена
2021	1	3	2
2022	1	5	4

Въпроси за дискусия:

1. Коментирайте същността и значението на основната НПА и НПА с намалена стойност за потребителите на финансови отчети.
2. Изчислете основната НПА и НПА с намалена стойност на Agro-Int за 2021 и 2022 г.

РЕШЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ КАЗУС – МСС 33 Нетна печалба на акция

Basic EPS изразява колко всъщност печели компанията на акция. Докато НПА с намалена стойност позволява на потребителите на финансови отчети да видят бъдещето на предприятието. Съществуването на потенциални обикновени акции на предприятието показва вероятността от увеличаване на броя на акциите в бъдеще. Реализирането на тази възможност ще доведе до намаляване на коефициента на участие на притежаващите дяловете през текущия период. Доходите на акция с намалена стойност предоставят информация за това колко би била печалбата на акция, ако потенциалните обикновени акции бяха конвертирани в обикновени акции.

Основна НПА:

В МСС 33 се разглеждат две различни дефиниции на НПА - основна НПА и НПА с намалена стойност. Стойността на печалбата, изчислена чрез отчитане на броя на обикновените акции в обращение на предприятието, се нарича основна НПА. Когато се издава бонусна емисия, общите ресурси на предприятието не се променят, но общият брой на акциите се променя. При това условие, за да се даде възможност за сравнение на периодите на залагане, печалбата на акция трябва да бъде коригирана до началото на най-ранния отчетен период, независимо от действителната дата на издаване. Когато се изчислява основната НПА на Agro-Int за 2021 г., трябва да се вземе предвид ефектът от бонусните емисии, които да емитирани през 2022 г.

31.12.2021	31.12.2022
<p>През 2021 г. компанията има собствен капитал от 1 000 000 ВЕ разпределен в 1 000 000 акции и 450 000 ВЕ нетна печалба. През 2022 г. компанията емитира 200 000 нови акции. За да се направи сравнение между периодите, новите акции, които са емитирани през 2022 г., трябва да бъдат взети предвид при изчисляването на основната НПА за 2021 г.</p> $\text{Основна НПА} = \frac{450\,000}{1\,000\,000 + 200\,000}$ <p style="text-align: center;">Основна НПА = 0,375</p>	<p>През 2021 г. компанията има собствен капитал от 1 000 000 ВЕ разпределен в 1 200 000 акции и 550 000 ВЕ нетна печалба.</p> $\text{Основна НПА} = \frac{550\,000}{1\,200\,000}$ <p style="text-align: center;">Основна НПА = 0,4583</p>

НПА с намалена стойност:

НПА с намалена стойност се изчислява като печалбата или загубата, отнесена към обикновените акции, се раздели на броя на обикновените акции. Но при това изчисление както числителят, така и знаменателят трябва да бъдат коригирани, като се вземе предвид ефектът от потенциалните обикновени акции. Опциите за акции, условните споразумения за акции и конвертируемите облигации са потенциални обикновени акции.

ОПЦИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА АКЦИИ: Опциите издадени през текущия период се считат за упражнени от началото на периода.	
31.12.2021	31.12.2022
<p>На мениджъра са дадени 15 000 опции за закупуване на акции с номинал 3 ВЕ на 01. 04. 2022 г. Следователно те не засягат НПА с намалена стойност за 2021 г.</p>	<p>На мениджъра са дадени опции за закупуване на 15 000 акции с номинал 3 ВЕ на 01. 04. 2022 г. Следователно те трябва да се вземат предвид.</p> <p>Приход от упражняване на опцията:</p>

	<p style="text-align: center;">$15\,000 \times 3 = 45\,000$</p> <p>Брой на акциите, които могат да се закупят по текущи пазарни цени:</p> $\frac{45\,000}{4} = 11\,250$ <p>Акциите са мярка срещу намаляване на стойността. Акциите, които намаляват стойността, са:</p> $15\,000 - 11\,250 = 3\,750$ <p>Тези акции може да намалят стойността и трябва да се вземат предвид при изчисляване на НПА. Така НПА се изчислява както следва:</p> $\frac{550\,000}{1\,200\,000 + 3\,750} = 0,4569$ <p>Опциите трябва да се вземат предвид, когато се изчислява НПА с намалена стойност. С цел основната НПА (0,4583) да е по-висока от НПА с намалена стойност (0,4569).</p>
<p>СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА УСЛОВНИ АКЦИИ: Условно емитируемите обикновени акции се включват в изчислението, ако условието е изпълнено през текущия период, дори ако е свързано с бъдещи периоди. Ако споразумението за условно емитирани обикновени акции е сключено в предходния период, се счита, че условно обикновените акции са съществували от началото на текущия период при изчисляването на доходите на акция с намалена стойност за текущия период.</p>	
<p>За 2021 г. нетната печалба на компанията е 450 000 ВЕ. Тъй като тя не надвишава 500 000 ВЕ се счита, че съответното условие не е изпълнено и затова споразумението за условни акции не се взема предвид.</p>	<p>За 2022 г. нетната печалба на компанията е 550 000 ВЕ. Тъй като тя надвишава 500 000 ВЕ се счита, че съответното условие е изпълнено и затова споразумението за условни акции се взема предвид.</p> <p>Броят на акциите, които ще се разпределят между директорите е:</p> $\frac{550\,000 \times 0,01}{4} = 1\,375$ <p>НПА с намалена стойност е:</p> $\frac{550\,000}{1\,203\,750 + 1\,375} = 0,4564$ <p>Когато се вземат предвид условно емитируемите акции, НПА с намалена стойност намалява до 0,4564 от 0,4569. По този начин условно емитируемите акции следва да се вземат предвид, когато се изчислява НПА с намалена стойност.</p>

КОНВЕРТИРУЕМИ ОБЛИГАЦИИ: Когато се изчислява броят на обикновените акции, получени от конвертирането на конвертируеми инструменти, се взема предвид средновременния фактор.

Предприятието емитира 3000 конвертируеми облигации на 1 август 2021 г. През 2021 г. компанията изплаща лихви в размер на 1000 ВЕ на притежателите на конвертируеми облигации. Ставката на корпоративния данък през 2021 г. е 20%.

Стойността след приспадане на данъците на изплатените лихви по облигациите е:

$$1000x(1 - 0,20) = 800$$

Среднопретегленият брой на потенциалните акции е:

$$3\,000x3x\frac{5}{12} = 3\,750$$

НПА с намалена стойност е:

$$\frac{450\,000 + 800}{1\,200\,000 + 3\,750} = 0,3745$$

С емитирането на конвертируеми облигации НПА с намалена стойност намалява до 0,3745 от 0,375. Следователно конвертируемите облигации трябва да се вземат предвид при изчисляване на НПА с намалена стойност.

$$\text{Основна НПА} = \frac{450\,000}{1\,000\,000 + 200\,000}$$

$$\text{Основна НПА} = 0,375$$

През 2021 г. предприятието изплаща лихви в размер на 2 400 ВЕ на притежателите на конвертируеми облигации. Ставката на корпоративния данък през 2021 г. е 20%.. Стойността след приспадане на данъците на изплатените лихви по облигациите е:

$$2\,400x(1 - 0,20) = 1\,920$$

Среднопретегленият брой на потенциалните акции е:

$$3\,000x3x\frac{12}{12} = 9\,000$$

НПА с намалена стойност е:

$$\frac{550\,000 + 1\,920}{1\,205\,125 + 9\,000} = 0,4566$$

Когато се вземат предвид конвертируемите облигации, НПА с намалена стойност се увеличава на 0,4566 от 0,4564. Следователно конвертируемите облигации не трябва да се вземат предвид при изчисляване на НПА с намалена стойност.